

Objectius de l'ensenyament de resolució de conflictes:

- Augmentar l'estadi de desenvolupament cognitiu per resoldre problemes
- Aprendre a avaluar situacions, conductes i conseqüències
- Augmentar l'habilitat de generar solucions alternatives, creatives, als problemes
- Aprendre a planificar
- Afrontar i regular les emocions i els sentiments presents en tot conflicte
- Proporcionar una estratègia que pugui ser útil davant una àmplia sèrie de situacions.

Procediments:

- Unió entre els processos cognitius d'anàlisi i la gestió emocional
- Desenvolupament d'una estratègia estructurada
- Incentivació del pensament creatiu
- Desenvolupament de la capacitat de comunicació assertiva
- Pràctica d'habilitats d'autocontrol.
- Pràctica dels diferents pensaments.

El paper del professorat:

El mestre ha de ser guia en tot el procés de resolució de conflictes de manera que els infants arribin a ser autònoms en la resolució dels seus problemes.

Cal donar una visió positiva dels conflictes. Ens ajuden a cooperar i buscar solucions per millorar. Alguns són inevitables i cal afrontar-los.

- Ajudar a explicar els motius dels problemes
- Ajudar a buscar-hi solucions
- Ajudar a que els alumnes prenguin consciència dels seus sentiments i dels seus actes.

Treballar d'aquesta manera els conflictes ajuda a millorar la convivència perquè, en dialogar i buscar acords entre tots, milloren les relacions i es fomenta la tolerància i la cooperació.

Els cinc pensaments necessaris per a la resolució de conflictes

- **El pensament causal.** És la capacitat de definir el problema, buscant i interpretant la informació necessària. Als nens els costa molt aquest pensament.
- **El pensament alternatiu.** És la capacitat per trobar el major nombre de solucions possibles a una situació donada. És molt important ensenyar als nens que sempre hi ha diferents solucions, sempre hi ha alguna sortida.
- **El pensament conseqüencial.** És la capacitat de preveure les conseqüències d'un fet. La maduresa humana consisteix en preveure les conseqüències dels nostres actes i assumir-los, responsabilitzant-nos d'ells. És un pensament que també costa bastant.
- **El pensament de perspectiva.** És la capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, de situar-se en la perspectiva de l'altre. Posar-se en el lloc de l'altre és comprendre'l, no donar-li la raó. Això acompanyat de sintonia emocional es diu EMPATIA. No sols tenir-se abans del set anys.

- **El pensament Mitjans - Fi.** És la capacitat de fixar-se objectius i de planificar com aconseguir-los. Suposa els anterior i té relació amb els Valors i amb el llenguatge interior.

Mètode de resolució de conflictes

L'objectiu d'aquest mètode és ajudar els infants a desenvolupar l'hàbit de pensar per ells mateixos diferents maneres de solucionar problemes. Proposa cinc passos:

1. Identificar el conflicte. Buscar les causes que l'han provocat. Podem ajudar-los amb la pregunta: QUIN ÉS EL PROBLEMA?
2. Definir objectius. Allò que es vol solucionar. La pregunta: QUÈ HAIG DE FER?
3. Buscar solucions. Pregunta: QUANTES COSES PODRIA FER PER SOLUCIONAR EL PROBLEMA? DE QUANTES MANERES HO PUC FER? (Preveure les conseqüències de cadascuna)
4. Valorar les diferents alternatives i triar-ne la millor. Pregunta: QUINA ÉS LA MILLOR? (La solució més eficaç i justa serà la millor)
5. Acordar la seva aplicació.
6. Marcar-se un pla d'execució.
7. Avaluació. Pregunta: COM HO HE FET?

Resolució de conflictes a Educació Infantil

Mantenir amb ells sempre un mateix tipus de diàleg:

1. Què va passar **abans**?
2. Què va passar **després**?
3. Formularem preguntes sobre els sentiments de les diferents parts.
4. Pensa **alguna cosa diferent** que podries fer altre dia, si es presenta aquest mateix problema.
5. El que has dit **és o no és** una bona idea?

Tot el personal del centre hauria d'utilitzar aquest estil de comunicació davant la resolució d'un conflicte:

No dir als nens què han de fer i què no. Si en comptes d'això, se'ls pregunta, els nens aprendran a pensar sobre allò que fan, com afecta als seus propis sentiments i als altres i què més poden fer.

Es pot treballar la resolució de conflictes des de les altres competències: consciència emocional i empatia (com ens sentim davant els conflictes i com se senten els altres... si som capaços de mostrar empatia ens estalviem conflictes), habilitats de comunicació, assertivitat i autoestima... saber defensar els meus drets personals, tenir una bona autoestima em salva dels conflictes, ser capaç d'expressar com em sento i

ACTIVITATS DE RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

tenir habilitats socials m'ajuda a relacionar-me millor i tenir menys conflictes).)
regulació emocional (alguns comportaments impulsius porten a baralles, malentesos...)

EDUCACIÓ INFANTIL

Dos i una flor

Treball en parelles. Cada parella té el dibuix d'una flor en una cartolina. A cada nen li donem una bola de plastilina d'un color diferent de la del seu company/a. Es tracta de posar-se d'acord per omplir la flor amb la plastilina. L'organització del treball és completament lliure. Observem: hi haurà qui ho comparteix tot des de l'inici, els que no es posen d'acord i no cedeixen la plastilina, els que es divideixen la flor i cadascú en fa una part, els que discuteixen tota l'estona, el que no participa...

Reflexió:

Com us heu organitzat? Realitzar preguntes dirigides a valorar les situacions reals que s'han produït segons l'observació que hem fet.

Podem dirigir la següent conclusió: Posar-se d'acord no sempre és fàcil. En podem aprendre. Quan ens posem d'acord les coses surten bé.

Què passaria si...

Passar conversa. Expliquem situacions conflictives hipotètiques i fem preguntes perquè els infants trobin les seves pròpies solucions.

Exemples:

- Què passaria si sortissis al carrer i plougés molt i no tinguessis paraigua?
- Què passaria si volguessis jugar amb una joguina que tu no tens i el teu veí sí?
- Què passaria si t'oblidessis l'esmorzar a casa?

Es fa un recull amb totes les respostes i a continuació demanem quina de les opcions sembla la més adient.

Reflexió: hem trobat solucions a cada problema? Quantes? Serveixen?...

El puny

Per treballar amb mig grup a partir de P-4 i a P-5

S'agrupen els nens per parelles i un d'ells ha de tancar el puny, l'altre ha d'intentar que la seva parella l'obri.

L'ordre del mestre ha de ser clara: "Heu d'aconseguir que el company obri el puny"

Deixarem que ho intentin 20 segons com a màxim.

Al final apuntarem a la pissarra les diferents maneres que han sorgit i farem una reflexió:

- Has aconseguit que el teu company obri el puny?
- Què has fet?
- De quines altres maneres podíem fer-ho?
- Quina et sembla la millor? Per què?

La taronja

Expliquem el conte de dos germans que es barallen perquè els dos volen una taronja i només en queda una. Es pregunta als nens què és el que podrien fer per resoldre el conflicte. Quan ja han donat diverses solucions, se'ls explica que un dels germans volia la pell de la taronja per fer un pastís i l'altre volia el suc per beure se'l.

Reflexió:

- Quin problema tenien els dos germans?
- Si abans de barallar-se haguessin dialogat, haurien tingut el mateix problema?

Al final es podria dramatitzar el conte amb la solució.

A P-3 es canviarà la taronja per un objecte proper al nens: joguines, colors ...

EDUCACIO PRIMÀRIA/SECUNDÀRIA

La baralla

Treball individual de llenguatge plàstic. Cada nen dibuixa una baralla en la qual hagi participat (a l'escola, al parc, a casa..)

Després explica la situació viscuda, donant detalls sobre els participants, com va començar i com va acabar.

Es classifiquen els dibuixos segons els recursos utilitats en cada situació: demanar ajuda, marxar corrents, utilitzar la força (agredir, empènyer, insultar, pegar, tibar...), parlar...

A continuació es fa una reflexió: tothom s'ha barallat alguna vegada?, què heu fet per acabar la baralla? Què podríeu haver fet de diferent? Quines solucions creieu que funcionen? Quines no?

Taller de reparacions

Podem fer que portin joguines de casa que estiguin trencades per reparar-les a la classe o bé, portar una joguina trencada i explicar que algú l'ha fet malbé en un moment de ràbia. Entre tots mirar la manera de reparar-la.

Conversa: És difícil trencar les joguines? Per què? Com passa? Qui les trenca? Quan passa? Algunes vegades es degut a moments de ràbia, Què podem fer quan estem enrabiats? Quantes maneres diferents sabem de fer-nos passar la ràbia? És fàcil reparar les joguines?

Reflexió: en un moment de ràbia o descuit podem fer malbé objectes. També a causa de la ràbia podem insultar o pegar. Hem d'intentar aprendre a regular la ràbia i trobar altres maneres d'expressar-la: respirar profundament, comptar, sortir de l'habitació, passejar, córrer, fer la tortugueta, expressar en paraules els nostres sentiments...

Què passarà després

Davant una situació conflictiva que els exposem, els estimulem perquè generin múltiples solucions, encara que puguin semblar desbaratades.

Exemples de situacions:

- La Maria porta una cua molt llarga i sempre hi ha algú que li estira. Què pot fer la Maria?
- Els companys es riuen del Lluís perquè porta unes ulleres amb uns vidres molt gruixuts. Què pot fer el Lluís?
- El Pere i la Carme han trobat una moneda. Els dos creuen que l'han vista primer i que per això és seva. Què poden fer?
- Joan va amb bicicleta per la vorera. De sobte surt un nen petit i Joan li dóna un cop. La mare del nen s'enfada molt. Què pot fer el Joan?
- Eva i Anna són germanes i han anat a jugar a casa d'un amic. Els seus pares els han dit que han de tornar abans de les vuit. Quan se n'adonen són les vuit i mitja. Els seus pares s'enfadaran moltíssim. Què poden fer?
- Al menjador de l'escola, Fàtima ha bolcat el plat de la sopa. Què pot fer la Fàtima?

Apuntarem totes les solucions a la pissarra. Després agafarem les alternatives proposades i preguntarem: Si fem... Què passarà després? Així una a una.

Hem d'insistir que donin totes les possibilitats que se'ls acudeixin, encara que els semblin desbaratades. Els explicarem que quan ells tinguin un problema, també s'han de preguntar: què puc fer? I després analitzar què passarà per a cada solució triada.

Davant de qualsevol conflicte es treballarà d'aquesta manera

T'explico una història?

Es divideix el grup -classe en dos grups, el primer grup “sortirà” fora de la classe i rep la consigna d'explicar, un per un, al grup que queda dins una vivència (per exemple el que han fet per la castanyada). El grup que resta dins se'ls assigna diferents rols comunicatius (ignorar, criticar, interrompre, aconsellar, escoltar amb atenció, participar en la conversa,...).

Els alumnes seuen en una doble rotllana en cadires cara a cara, a la rotllana interior s'asseuen els alumnes que tenen el rol assignat i a la rotllana exterior els que han d'intentar explicar la seva vivència. Aquests últims aniran canviant de posició cada 30 segons aproximadament, explicant cada vegada a un company diferent la seva vivència fins que arribin al primer company, fins que completin la roda.

Una vegada acabada la roda fer una posada en comú, per tal que cada alumne expressi la seva experiència i sentiments respecte el tracte i la forma en que ha estat rebuda la seva explicació.

Escoltem atentament

Es fan grups de tres per parlar de diferents temes. Es reparteixen diferents rols: un defensa una opinió, l'altre la contrària i el tercer és l'observador. Cadascú començarà la seva argumentació repetint el que l'altre ha dit: “Tu dius que..... i jo penso.....”. L'observador anirà apuntant les coses que li semblen interessants.

Al final els observadors exposaran com ho han fet: si han respectat el torn de paraula, si han repetit el que l'altre deia...

Temes: actualitat, l'avortament, la pena de mort, el Madrid-Barça, els dies de sol o els dies de pluja, el futbol o el bàsquet, les matemàtiques o la llengua...

El llop, el mosquit i el senyor Jo (inhibit, agressiu, assertiu)

S'explica la història del llop, el mosquit i el senyor Jo i després començarem una conversa aprofitant perquè diguin amb quina conducta dels personatges del conte s'han sentit més identificats, si coneixen alguns nens o nenes que actuen com algú dels personatges, com se'ls podria ajudar...

Podem plantejar situacions de la vida escolar entre tots i imaginar el que faria cadascú dels personatges.

Aquesta activitat serveix per introduir el diferents estils de resposta: Agressiu, Assertiu, Inhibit.

EL LLOP, EL MOSQUIT I EL SENYOR JO

Hi havia una vegada al bosc un Llop Ferotge que sempre atacava a qualsevol persona o animal que apareixia i els hi treia tot allò que duien a sobre, tant si eren grans com petits, vells o joves, homes o dones; si li agradava alguna cosa de les que portaven o tenien quelcom que li feia goig, s'ho quedava per a ell.

A més a més, no content amb això, se'n reia si els veia ploriquejar o queixar-se.

El Llop Ferotge se sentia el més fort i el més llest de tots els animals del bosc, però sempre estava sol, ningú s'atrevia a acostar-s'hi.

A l'altra part del bosc hi vivia un mosquit molt petitó que li deien “Mosquit Mort” i sempre estava voletejant d'un costat a l'altre. Era el contrari del llop, tan tímid i tan espantadís que quan sentia un soroll o algú li deia alguna cosa sortia volant i s'amagava.

Tenia problemes fins i tot per aconseguir aliment, ja que no gosava anar als llocs on hi havia menjar quan els llocs estaven plens d'altres insectes, per por que es fiquessin

amb ell. Si volia jugar es posava vermell només pensant que li poguessin dir que no, s'estimava més quedar-se sol mirant des d'una cantonada. Moltes vegades la gent es reia d'ell per ser tan vergonyós i per deixar-se burxar per tothom i acabava els dies sol i trist a la vora d'una fulla.

I en una altra part del bosc vivia *el Senyor Jo*. Era un personatge amb molta anomenada i la seva casa sempre estava plena d'amics que anaven a demanar alguna cosa, a donar-li alguna cosa o simplement a xerrar amb ell, perquè tenia facilitat de paraula i sabia conversar sobre molts temes.

El *Senyor Jo*, quan necessitava menjar, col·laborava amb els altres animals del bosc per aconseguir-lo o s'acostava a casa d'un veí i amb veu amable li'n demanava si us plau, donant-li després les gràcies.

Si mai algú tenia ganes de barallar-se amb ell, intentava no perdre la calma, respirava profundament i tractava de solucionar-ho. Unes vegades li tocava a ell demanar perdó per haver-se equivocat i altres era ell qui perdonava perquè l'altre s'havia "passat" una mica.

Sabia molt bé quan algú necessitava ajuda i tractava d'ajudar-lo.

Era divertit quan hi havia una festa, però era seriós i responsable quan havia de treballar. Sempre estava disposat a donar un cop de mà a qui fos, però si ell tenia algun problema, anava a casa de qualsevol dels veïns i amb amabilitat, els hi demanava el seu ajut.

En quin dels tres racons del bosc t'agradaria viure a tu?

A la següent sessió s'introduirà l'activitat de **Missatges assertius** per tal que aprenguin a formular aquest tipus de missatge: són missatges més eficaces en els quals dius el que sents, el que penses i el que t'agradaria, però d'una manera tranquil·la, sense fer mal a ningú.

Missatges assertius

MISSATGES ASSERTIUS

- Diques el nom
- Explica breument, el que passa
- Diques com et sents
- Diques el que voldries

Tocar cadera (activitat cooperativa)

L'activitat es desenvoluparà per parelles. Les parelles es col·locarà una davant de l'altra. Amb els peus drets avançats i junts, i les mans dretes agafades, intentaran tocar la cadera del seu company evitant ser tocat.

Abans d'iniciar l'activitat, la mestra donarà la següent indicació: '*Heu d'aconseguir tocar la cadera del vostre company el màxim de vegades possible.*'

Un cop acabada l'activitat, posarem en comú les estratègies utilitzades. La mestra demostrarà que *ara tu, ara jo* s'aconsegueix tocar la cadera el major nombre de vegades.

Resolució de conflictes a partir d'un còmic, una pel·lícula, una lectura...

- Els presentarem el còmic o tallarem la pel·lícula o la lectura on hi hagi un conflicte.
- Farem un debat entre tots, contestant a les preguntes:

Hi ha algun problema?

De qui és el problema?

Quin és el problema?

Quines solucions pot trobar?

Què passarà després? (pregunta per a cadascuna de les solucions)

Com se sentiran cadascú dels implicats? (pregunta per a cadascuna de les solucions)

És justa o injusta aquesta solució? (pregunta per a cadascuna de les solucions)

Quina és la millor solució?

- Després es passa a fer una representació de la solució triada.
- Es divideix la classe en grups. Cada grup es prepara per explicar una altra vegada la història, però posant-se en el lloc d'un dels personatges.
- Es pot presentar el començament i el final del còmic o només el final per tal que intentin endevinar què ha passat abans. D'aquesta manera, en comptes de les conseqüències estem treballant les causes.

Convé haver practicat tota la seqüència corresponent a les fases d'identificació i solució de conflictes abans de passar a resoldre els propis conflictes seguint aquest model.

Davant de qualsevol conflicte es treballarà seguint aquesta seqüència, tant amb exemples inventats, com amb situacions reals de classe o personals.

Com gestionar la ràbia?

Donat que la ira és causant de moltes baralles, es poden proposar activitats de regulació i consciència emocional relacionades amb la gestió de la ràbia.

Activitats que tinguin relació amb valors com el respecte, la tolerància, la diferència, la cooperació.

PASSOS QUE CAL SEGUIR PER RESOLDRE PROBLEMES

1. Quin és el problema?

Descriu el problema

Com em sento davant aquesta situació?

Per què em sento així?

2. Quines solucions pot tenir?

1ª SOLUCIÓ

2ª SOLUCIÓ

3ª SOLUCIÓ

4ª SOLUCIÓ

3. Analitzo els avantatges i inconvenients de cada solució

1ª solució

AVANTATGES INCONVENIENTS 	
---	---

2ª solució

AVANTATGES INCONVENIENTS 	
---	---

3ª solució

AVANTATGES INCONVENIENTS 	
---	---

4ª solució

AVANTATGES INCONVENIENTS 	
---	---

4. Em concentro i penso

5. Després de pensar en totes les possibles solucions

- Quina creus que prefereixes fer?
Quina creus que és la millor solució per resoldre aquest problema?